

СИЛАБУС КУРСУ

«Історія видавничої справи»

2022/2023 н. р.

Ступінь вищої освіти - **бакалавр**

Освітньо-професійна програма: «Видавнича справа та медіакомунікації»

Галузь знань: **06 Журналістика**

Спеціальність: **061 Журналістика**

Компонент освітньої програми – обов’язкова дисципліна

Рік підготовки – 1, семестр – 2

Кількість кредитів: 4

Мова викладання: українська

Дні занять: **згідно з розкладом**

Консультації: **згідно з розкладом**

Керівник курсу – **Бездіжа Алла Анатоліївна**, викладач ЦК журналістики

Контактна інформація [-alla.bezdiga@gmail.com](mailto:alla.bezdiga@gmail.com)

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Курс побудований на основі аналізу і синтезу історичних аспектів зародження та процесів становлення книговидавництва від стародавніх часів до сучасності. Дисципліна «Історія видавничої справи та редагування» розглядає основні етапи становлення і розвитку видавничої справи в контексті важливих історичних подій як світу так й України.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія видавничої справи» є розширення світогляду студентів щодо періодів книгоутворення та друкарства, яке мало значний вплив на формування культури та писемності в Україні.

Об’єктом вивчення є основні етапи розвитку видавничої справи у світі й в Україні.

Предметом вивчення курсу є історія видавничої справи у контексті розгляду подвійної природи книги – і як матеріальної складової, і як духовної та культурної спадщини людства.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни є: характеристика етапів виникнення писемності в Україні, первинного видавничого матеріалу, форм книги; висвітлення основних етапів становлення та розвитку друкарства в Україні; показ спадкоємності традицій від осередків рукописної книги доби Київської Русі до редакційно-видавничих центрів кінця XVI – XVIII ст. і перших українських видавництв; показ особливостей становлення та розвитку української книги у XIX – XX столітті; характеристика особливостей українського книговидавництва на сучасному етапі в контексті світового.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
32/35	Змістовий модуль І. Витоки та розвиток книгописання в давній Україні		
4/5	Тема 1. Видавнича справа у давнину (II тис. до н.е. – I ст. н.е.).	Знати суспільно-політичні передумови та історичні витоки попередників сучасних видань в світі та Україні	Питання, дискусія, написання есе
4/5	Тема 2. Давньоукраїнська рукописна книга. Книгописання в Україні після прийняття християнства	Знати специфіку української рукописної книги дохристиянської доби та книгописання в давньоукраїнській державі	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
4/5	Тема 3. Поширення друкарства у світі (кінець XIII – XVII ст.).	Знати і розуміти особливості зародження, поширення та функціонування друкарства у світі та в Україні	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
4/5	Тема 4. Концепції джерел вітчизняного друкарства. Постать Івана Федоровича.	Розуміти роль друкарства як чинника кардинальних змін в організації редакційно-видавничої справи	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
4/5	Тема 5. Осередки раннього українського друкарства та його визначні представники (XVI – перша половина XVII ст.).	Знати специфіку друкарської справи та інших видавничих процесів, а також суспільно-політичні обставини, в яких вони розвивалися	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
4/5	Тема 6. Видавничо-друкарська справа у світі та в Україні (друга половина XVII – початок XIX ст.).	Розуміти драматичні життєві колізії тих особистостей, хто це нелегке й відповідальне ремесло обирав сенсом свого існування	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
8/5	Тема 7. Друкарство й книговидавництво у світі та Україні (XIX ст.): новації, тематика, мовні особливості.	Розуміти специфіку й особливості розвитку друкарства й книговидавництва у світі та Україні у XIX ст.	Презентації-повідомлення, питання, обговорення, модульний контроль
22/31	Змістовий модуль 2. Розвиток видавничої справи в XIX – на початку XXI ст.		
6/5	Тема 8. Занепад української видавничої справи (друга половина XIX – початок XX ст.). Відродження книговидавництва в 1917-1920 рр.	Розуміти сенс і основні напрями розвитку видавничої справи в Україні у XIX – на початку XX ст.	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
4/6	Тема 9. Розвиток видавничої справи в Західній Україні (кінець XIX ст. – 30-ті роки XX ст.).	Вміти аналізувати основні етапи розвитку видавничої справи в Західній Україні.	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
4/6	Тема 10. Видавнича справа періоду радянської влади (1919-1990): організаційний, ідеологічний аспекти.	Знати особливості видавничої справи періоду радянської влади (1919 – 1990).	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
4/6	Тема 11. Видавнича справа в незалежній Україні: організаційний, тематичний, законодавчий аспекти.	Вміти опрацьовувати та освоювати такий масив джерельних і документальних текстів, у якому історія видавничої справи базувалася б не на застарілих ідеологічних концепціях і догмах, а з врахуванням нового, переважно архівного матеріалу, досі невідомому загалу.	Презентації-повідомлення, питання, обговорення, ІНДЗ
4/7	Тема 12. Українська видавнича справа в Західній Європі та Північній Америці (на прикладі Німеччини та Канади).	Знати тенденції функціонування української видавничої справи за кордоном (у країнах найбільшого переселення наших земляків – Німеччині, Франції, Канаді).	Презентації-повідомлення, питання, обговорення, модульний контроль

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

При проведенні практичних занять використовуються різні активності: евристичні бесіди, дискусії, ситуативні кейси.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на практичних заняттях у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, заслуховування та аналізу тематичних доповідей та рефератів.

В процесі практичного заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, а також мистецтву самопрезентації та красномовству, організації та проведенню ділових прийомів, вирішення конфліктних ситуацій, засвоюють стандарти етикету, етики спілкування.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Однією із форм поглибленого вивчення дисципліни «Історія видавничої справи» є самостійна робота студента, на опанування якої відводиться значна частина навчального матеріалу.

Для успішного вивчення і повного засвоєння даного курсу студент зобов'язаний володіти достатнім обсягом інформації, яка передбачається навчальною програмою.

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел.

Самостійна робота студента в процесі вивчення курсу «Історія видавничої справи» полягає у додатковому опрацюванні загальної та спеціальної літератури з тем, що не увійшли до лекційного матеріалу, підготовці до семінарських та практичних занять, підготовці відповідних презентацій щодо найбільш важливих питань.

Формами контролю виконання самостійної роботи студентами є відповіді на семінарських заняттях та письмове опитування.

Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти.**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль*
- *модульний контроль*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання*
- *підсумковий контроль у формі екзамену.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів із окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- робота в малих групах - спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів та засвоєння навчального матеріалу;
- презентація - виступи перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень тощо;
- метод «Малювання словом» - передбачає оповідну, описову форми перевірки навчального матеріалу з метою спонукання студентів до створення в уяві певного образу;
- метод «Навчальної дискусії» - передача знань одне одному за допомогою різних поглядів на одну ситуацію.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять із певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Індивідуальні завдання можуть бути як груповими, так і виконуватися окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни загалом.

Підсумковий контроль зазвичай проводиться у формі екзамену, який передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно, творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію, розв'язувати практичні завдання тощо.

Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

ТАБЛИЦЯ
розподілу балів за підсумковими контрольними заходами
та відповідними ваговими коефіцієнтами

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контр.)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (екзамен)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Розрахунок оцінки в балах (I сем.)	80	85	90	80	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$O = 80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$$

Студенти як відповідальні учасники освітнього процесу дотримуються норм **академічної доброчесності**, усвідомлюють наслідки її порушення, що визначаються **Положенням про академічну доброчесність у Галицькому фаховому коледжі імені В'ячеслава Чорновола**.

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ, ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, що визначено для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю у формі іспиту (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються **Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів**. Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до **Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти**.

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Основна література:

1. Животко А. Історія української преси / упорядк., передм. і примітки М. Тимошика. Київ : Наша культура і наука, 2000. 368 с.
2. Законодавчі та нормативні документи України у сфері інформаційної, видавничої та бібліотечної справи. Тематична добірка. У 2-х ч. Ч. II. Правове регулювання у сфері видавничої та бібліотечної справи. Київ, 2000. 234 с.
3. Огієнко І. Історія українського друкарства / упорядк., передм. і примітки М. Тимошика. Київ : Либідь, 1994. 448 с.
4. Скленар І. М., Лозинський М. В. Історія видавничої справи та редагування: навч. посібник. Львів : Лну імені Івана Франка, 2014. 192 с.
5. Тимошик М. С. Історія видавничої справи : підручник [для студ. вищих навч. закладів]. К.: Наша культура і наука, 2007. 196 с.*

Допоміжна:

1. Видавнича справа та редагування в Україні: постаті і джерела (XIX – перша третина XX ст.) : навч. посіб. / за ред. Н. Зелінської. Львів: Світ, 2003. 612 с.
2. Запаско Я. Пам'ятки книжкового мистецтва : Українська рукописна книга. Львів : Світ, 1995. 490 с.
3. Зелінська Н. В. Наукове книговидання в Україні. Історія та сучасний стан : навч. посібник. Львів : Світ, 2002. 268 с.

4. Ісаєвич Я. Д. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002. 520 с.

Інтернет-джерела:

Офіційний сайт Книжкової палати України. URL: <http://www.ukrbook.net/>

Вісник Книжкової палати. URL: <http://www.ukrbook.net/visnyk.htm>

* ЧЕРВОНИМ КОЛЬОРОМ ЗАЗНАЧЕНО ЛІТЕРАТУРУ, ЯКОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕНА БІБЛІОТЕКА КОЛЕДЖУ

Схема вивчення дисципліни

II семестр

	1 т и ж д е н ь	2 т и ж д е н ь	3 т и ж д е н ь	4 т и ж д е н ь	5 т и ж д е н ь	6 т и ж д е н ь	7 т и ж д е н ь	8 т и ж д е н ь	9 т и ж д е н ь	10 т и ж д е н ь	11 ти жд ень	12 т и ж д е н ь	13 т и ж д е н ь	14 ти жд ень	15 ти жд ень	16 т и ж д е н ь
Лекції	Л1	Л2	Л3	Л4	Л5	Л6	Л7	Л8	Л9	Л10	Л11		Л12	Л13		
Практичні заняття	П1		П2		П3		П4		П5		П6	П7	П8		П9,10	П11
Контроль знань	ПО	ПО	ПО	ПО	ПО	ПО,	ПО	ПО	ПО	ПО	МК1	ПО,	ПО	ПО, ІНДЗ	ПО	ПО

	17 т и ж д е н ь	18 т и ж д е н ь
Лекції		
Практичні заняття	П12 13	П14
Контроль знань	ПО	МК 2

Л1 – лекційне заняття по темі 1

П1 – практичне заняття по темі 1

ПО – поточне опитування

МК –модульний контроль

ІНДЗ – індивідуальне навчально-дослідне завдання